

RUDERSDAL
KOMMUNE

Pædagogisk læreplan for
Børnehuset Stenhøjgårdsvej
2020

Børnehuset Stenhøjgårdsvej

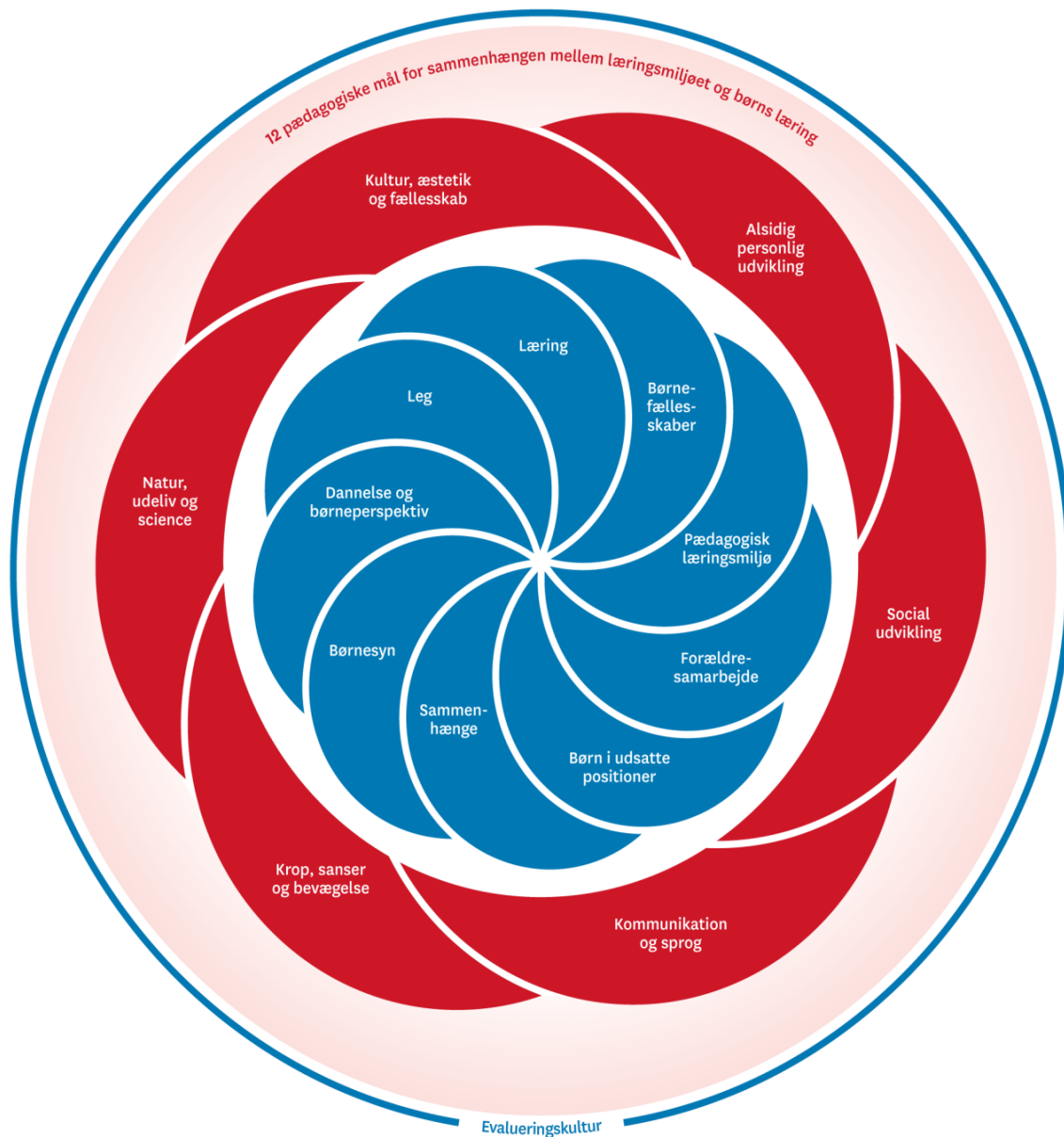

**er et trygt og godt sted
at være for børn,
forældre og personale!**

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Stenhøjgårdsvej er en lille integreret institution som er beliggende i den østlige ende af Birkerød. Vi er normeret til ca. 54 børn som er opdelt i tre grupper/stuer.

I Børnehuset Stenhøjgårdsvej har vi kommunikation og sprog som pædagogisk profil. Vi ser sproget som centralt for børns kommunikation af behov og ønsker, for gennem et nuanceret sprog får man mulighed for at forstå og blive forstået af andre. Vi styrker børnenes sproglige udvikling i trygge rammer, og omsorg, nærvær, anerkendelse og trivsel er basale og højt prioriterede elementer i vores arbejde med børnene.

Vi styrker barnets personlige udvikling og sociale kompetencer gennem sproget i pædagogiske rutiner og aktiviteter, f.eks. ved samling, hvor barnet lærer at sige til og fra, hvor evnen til at lytte styrkes, ved dialogisk læsning, samt ved at være medbestemmende og turde fortælle og stå frem i større forsamlinger.

Vi ved, at sprog og motorik hænger sammen. Derfor er vi bevidste om at bruge de redskaber, vi har i institutionen. F.eks. benytter vi vores kælder, hvor der er mulighed for at kravle i ribber, gå balance, svinge sig i reb og meget andet.

Vores dejlige legeplads benyttes også flittigt til motoriske udfoldelse og også som et sted, hvor vi følger barnets spor. Når børnene finder en lille bille, er de selv med til at undersøge hvilken slags, det er. Vi læser om den i bøger eller går på Google og bliver klogere på den. På den måde benytter vi et nuanceret sprog til at følge børnenes nysgerrighed til dørs.

Kaninstuen som er vores vuggestuegruppe med børn i alderen 0-2½ år.

De mindste børn leger mest ved siden af hinanden, selvom der tidligt i børnenes udvikling kan spores nonverbal kommunikation mellem dem. De sociale kompetencer udvikles, og snart begynder børnene på at lege direkte sammen. De voksne tilbringer megen tid på at være der for børnene, synge med dem og lytte til dem, samt der dramatiseres utallige historier og sange dagen lang. På kaninstuen er de voksne nærværende i samme højde som børnene, så mange timer bliver brugt på gulvet. Der leges og børnene udvikler sig og udfordres til ny læring gennem pædagogiske aktiviteter. Vi er bevidste om egen position. Det vil sige, at vi kobler os på børnenes lege på deres præmisser.

Muldvarpestuen som er vores mellemgruppe med børn i alderen 2½-4 år.

På dette alderstrin danner børnene venskaber og skaber en identitet for dem selv. De voksne sætter mange ressourcer ind på at lære børnene sociale kompetencer og arbejder målrettet på at børnene lærer at mærke efter egne følelser. Når det er muligt deler vi gruppen op i mindre grupper, det giver bedre mulighed for koncentreret læring og opfordre til små trygge fællesskaber, desuden giver det mulighed for at vi kan lave flere forskellige pædagogiske aktiviteter med børnene i løbet

af ugen. Grupperne er på ture i nærmiljøets skove og marker, samt enkelte ture lidt længere borte f.eks. bibliotek og biograf. På muldvarpestuen er legen vigtig, for gennem legen udvikler børnene sig og lærer nyt. Derfor er det vigtigt med tid, rum og respekt for legen og med nærværende og opmærksomme voksne, som kan observere og iagttage, samt gå foran, være på linje med og nogle gange være bagved barnet, og på den måde bedst muligt at støtte og vejlede barnet.

Rævestuen som er vores ældste gruppe med børn i alderen 4-6 år.

På Rævestuen er børnene rimelig selvhjulpne. Vi bestræber os på at gøre dem så selvhjulpne som muligt, afpasset efter det enkelte barns personlighed og aktuelle udviklingsniveau. Mange Ræve tør virkelig gøre tingene selv, det kan f.eks. være at tage ordet i gruppen. Vi arbejder med at lære Rævene at tage imod en kollektiv besked, hvilket barnet helst skal kunne inden skolestart. Børnene er ligeledes, på dette alderstrin, i stand til at kunne koncentrere sig i længere tid ad gangen. Rævene får også lov til at lege alene i små grupper, inde, ude, eller i kælderens, i korte perioder af dagen.

Som I kan læse ud fra beskrivelsen af stuerne, er vi ikke en helt almindelig integreret institution, vi er mere aldersopdelt og tilrettelægger vores pædagogiske hverdag ud fra de forskellige aldersgrupper.

Værdier i Børnehuset Stenhøjgårdsvej.

De grundlæggende værdier i Børnehuset Stenhøjgårdsvej bygger på omsorg for hinanden og tryghed i hinandens nærvær, som er væsentlige forhold og forudsætninger for et dynamisk medmenneskeligt samspil og hvor anerkendelse og respekt for det enkelte barn vægtes højt.

Vi vil bidrage til at udvikle børnenes selvværd/ selvtillid og dermed være medvirkende til skabe små livsduelige borgere.

Ud fra disse værdier er vi i personalegruppen kommet frem til 5 pædagogiske fokusord, som vi mener kan give børnene den bedste forudsætning for at klare sig godt, videre i deres liv.

De fem pædagogiske fokusord er:

- Empati
- Nærvær
- Anerkendelse
- Relationer
- Robusthed

Fokusordene vender vi tilbage til i vores gennemgang af de seks læreplanstemaer. Her vil I kunne læse, hvordan vi tænker dem som en del af vores hverdag og hvordan vi bruger dem i forhold til de enkelte mål.

Pædagogisk læreplan

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Vi ser hvert barn som unikt med muligheder og rettigheder til at udfolde sig i vores fællesskab. Vi ser alle børn som kompetente og selvstændige individer, som skal føle sig set, hørt, forstået og opleve medbestemmelse – børnene og de voksne er ligeværdige. Barnet har behov for omsorgsfulde og nærværende voksne, der tilpasser forventninger og udfordrer barnets individuelle udviklingsbehov. I takt med at barnet modnes øges dets selvbestemmelse og muligheder for deltagelse i fællesskabet.

Børn har ofte forskellige interesser, forskellige behov eller forskellige måder at lære på. Vi inddeler derfor ofte børnene i mindre grupper, hvor vi bedre kan støtte dem i deres udfoldelse og følge deres spor. Hvis vi ser børnenes optagethed, går i en anden retning, justerer vi vores praksis og følger børneperspektivet. Så kan det være at aktiviteten får et andet indhold og vi vil så observere, hvordan det nu går og måske lære noget andet end det vi havde planlagt.

Dannelse og børneperspektiv

Barnet dannes til at indgå i forpligtende fællesskaber i en vekselvirkning mellem hensyn til fællesskabet og den enkelte. Alle har ret til at være en ligeværdig deltager i fællesskabet. I børnehuset har vi en særlig opgave i at øve deltagelse i forskellige forpligtende fællesskaber, da netop dette er vanskeligt at øve hjemme, hvor fællesskaberne er mindre. Vores praksis tilrettelægges under hensyn til barnets perspektiv. Dette sker både på baggrund af observationer af børnenes interesser og optagethed og gennem at give barnet indflydelse på egen hverdag.

Vi skal åbne barnets verden ved at introducere og inddrage det i fælles beslutninger. Det sker gennem opmuntring til deltagelse i demokratiske beslutninger. Barnet skal stilles overfor simple valg, det kan håndtere og har kompetence til. Her vil barnet blive øvet følelsesmæssigt og trænet i at kunne bære, at det ønskede ikke altid bliver til noget, fordi den demokratiske beslutning måske gik i en anden retning.

Vi skaber differentierede fællesskaber/ læringsmiljøer, hvor børnene lærer nye sider af sig selv, deres grænser, reflektere over deres (og andres) handlinger, hvor vi støtter og guider dem igennem dagligdagen.

Praksisfortælling - Vi fulgte børneperspektivet.

På legepladsen har vi voksne planlagt, at vi skal lave en stor forhindringsbane, så vi kan lege os igennem en lille test af børnenes grundbevægelser og en svær en af slagsene, for vi har stadigvæk flyverdragter på. Forhindringsbanen bliver sat op og alle børn deltager aktivt med at hente materialer, der kan bruges til at kravle op på, ned under, igennem og over.

Men forhindringsbane bliver afbrudt af en regnorm i græsset, alle børnene samles om den lille regnorm og den vokseninitieret aktivitet vi havde gang i, bliver pludselig et børneperspektiv der skal følges op på. Børnene er helt opslugt af regnormen, og stiller undersøgende spørgsmål om regnormens lille liv. Snakken går længe frem og tilbage om regnorme, men pludselig udbryder en pige: "åh nej regnormen bliver da bange for at være midt i vores bane."

En dreng fra gruppen kommer pigen og de andre børn, som er blevet helt bedrøvede på regnormens vegne, til undsætning, han siger klart og tydeligt: "vi hjælper den hen i skoven." Drengen tager resolut regnormen op i hånden og hjælper den over i skoven. Pigerne kravler lidt rundt på forhindringsbanen, men regnormen har sat sine tydelige spor i alle børnene og om eftermiddagen samler vi op med bogen om insekter og regnorme på iPads.

Som praksisfortællingen ovenfor viser, har vi stort fokus på at lade børnene deltage i beslutninger om egen dagligdag, børnenes spor bliver fulgt og planlægning kan ændres.

Børnene skal sikres selvbestemmelse, medbestemmelse, medansvar og skal erfare demokratiske beslutninger i praksis.

Leg

Legen er vigtig i børnehuset. For gennem legen udvikler børnene sig og lærer nyt. Derfor er det vigtigt med tid, rum og respekt for legen. I legen har børnene blandt andet mulighed for at udvikle deres fantasi, innovativitet og børns dannelse sker også i leg. I f.eks. rolleleg har børnene mulighed for at overskride sig selv, påtage sig en anden rolle og derigennem handle anderledes end det normalt ville gøre, legen er derfor med til at åbne for nye handlemuligheder.

I leg er der mange ting på spil og mange egenskaber barnet skal kunne mestre. Når barnet leger, øver det sig på sproget og lærer at begå sig socialt. Legen bidrager til udvikling af barnets sociale kompetencer og bidrager til at børnene bruger både deres kreativitet, fantasi og motorik. I legen får barnet erfaringer, øver sig i at være sammen med andre og får en begyndende forståelse af regler og aftaler, som barnet igen skal lære at begå sig indenfor. Børnene får mulighed for at ytre deres tanker, samt reflektere over andres ideer og handlinger. I legen bearbejder børnene deres erfaringer og derfor er det vigtigt at børn får lov til at lege!

Læring

For det lille barn er læring en kropslig og sanselig oplevelse og oftest er aktiv deltagelse en forudsætning for læring. Barnet skal mødes af inspirerende voksne, som tør gå på opdagelse sammen med barnet. Det skal både ske gennem leg, inddragelse i hverdagens rutiner, i mellemtiden mellem aktiviteter og igennem projekter og forløb. Vi har fokus på barnets nærmeste udviklingszone. Det vil sige, at vi hele tiden stiller os dér, hvor det er trygt og samtidig udfordrende at lære nyt. Den voksne skal eksperimentere sammen med barnet og gøre nye opdagelser og erkendelser. Vi øver os i, ikke altid at give barnet svarene, men at være udforskende og undersøgende sammen med barnet.

Praksisfortælling - Pædagogiske rutinerne og læring.

Det er blevet eftermiddag og kaninstuen er lige blevet færdige med at spise eftermiddagsmad. Den voksne har ryddet af bordene og henter en spand med vand og sæbe for at tørre borde og stole af. Et barn kommer ind til den voksne og peger på den voksnes spand og klud og siger klud, og initierer at det gerne vil hjælpe. De går sammen ud på badeværelset og henter en klud til barnet, hvorefter de vender tilbage til "spisestuen". Den voksne stiller spanden ned på gulvet, så barnet også kan nå. Barnet går straks i gang med at hjælpe. Barnet dypper kluden i vandet og begynder at vaske stolene. Der kommer vand ud over det hele. Den voksne viser barnet, at man kan vride kluden inden man begynder at vaske, så barnet ikke bliver helt kold og våd. Det øver barnet sig på. Der kommer endnu et barn der gerne vil hjælpe, og der bliver også hentet en klud til det. Imens den voksne og børnene vasker borde og stole, snakke de om hvem der vasker hvad og hvad der mangler at blive vasket. Efter alt er blevet vasket, skal der fejes – det vil børnene også gerne hjælpe med. Den voksne tager den store kost og giver børnene den lille kost og fejebakken, som de fordeler imellem sig. Den voksne fejer resterne sammen, mens det ene barn fejer bunken op på fejebakken, som det andet barn holder. Hvad fik vi med fra denne lille historie: Læring, samarbejde, sprog, selvstændighed, etablering af læringsmiljø i de pædagogiske rutiner, medansvar, selvtillid, selvværd, styrke deltagelseskompetence, engagement (støtte op om), udforske og erfare - lære, gåpåmod – prøver/øver igen og igen.

Børnefællesskaber

Børnefællesskaber er fællesskaber for og med børn. Den voksne skaber rammerne, men børnene skal have plads til at udfolde sig og påvirke fællesskabet. Ethvert barn skal være et skattet medlem af børnefællesskabet. Vi har ansvaret for, at alle børnefællesskaber er givende for alle. Børnefællesskaberne udgøres både af de fællesskaber de voksne understøtter, som "stuen" eller "børnehaven", men også af selvvalgte fællesskaber i grupper af venner. Det er de voksnes ansvar at se efter om fællesskaberne fungerer for alle børn og ellers gribe ind. Det kan også være en voksen der sammensætter en gruppe børn for netop at sikre at alle har del i et fællesskab. De

voksne positionerer sig ofte ved siden af børnefællesskaberne. Vi observerer, holder øje med, inspirerer, og hjælper hvis der er behov for det.

Praksisfortælling – Godt fællesskab.

En gruppe er inde på stuen, 3 børn og en voksen. De sidder og leger i køkkenet, da de pludseligt kan hører en ambulance kører forbi ude på vejen. A skynder sig hen til vinduet men når ikke at se den. B siger babu-babu. Herefter leger de videre. Kort efter hører de endnu en udrykning, men de når kun lige at se nogle blink. A, B og C bliver ved med at stå henne ved vinduet og pege, og sige babu-babu. Den voksne finder en iPad frem og finder nogle klip med ambulancer og andre udrykningskøretøjer på YouTube, de kan se sammen. De snakker lidt om køretøjerne – hvordan de ser ud, hvad de laver osv. Derefter går et af børnene hen til bilkassen og finder en ambulance – de andre børn og den voksne tilslutter sig. Her finder de både flere ambulancer, brandbiler og politibiler, de begynder at lege med. Alle børn og den voksne kører nu rundt på stuen med køretøjerne og prøver at efterligne lydene.

I denne fortælling handler det om en lille gruppe der er alene på stuen med en voksen. Her ser hvordan den voksne følger børnenes initiativer og idéer. Den voksne er nærværende i relationen og tager børnenes initiativer seriøst. Det giver mulighed for at børnene føler sig set og hørt. Denne oplevelse bidrager bl.a. til en styrket barn-voksen relation, selvværd, fællesskabsfølelse og deltagelseskompetence.

Pædagogisk læringsmiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Børnehuset Stenhøjgårdsvej arbejder vi bevidst på at skabe læringsmiljøer gennem hele dagen. Læringsmiljøer er "overalt", hvor der er læring, udvikling, dannelse og trivsel på spil, og sker i et samspil mellem børn og personale gennem hele dagen. For at skabe et læringsmiljø af høj kvalitet, fordrer det gode relationer mellem børn og personale (det er personalet der har ansvaret for den gode relation), hvilket det pædagogiske arbejde i den grad også består af.

Skema til læringsmiljø igennem hele dagen.

Tidspunkt	Strukturelle Organisering	Processuelle Samspil	Resultat Læring, trivsel, udvikling og dannelse
Morgen Kl. 7.15-8	<p>Modtagelses pædagogik: De voksne tager imod børnene og opholder sig sammen med dem i alrum og på muldvarpestuen. Børnene bliver altid afleveret til/ved en voksen.</p> <p>De voksne etablerer små pædagogiske læringsmiljøer på gulvet og på borde i begge rum. I alrummet laves et morgenmadsbord. Morgenmaden er til de børn som ikke har fået mad hjemme fra og det er forældrene der hjælper børnene i gang med maden.</p> <p>Alrummet ryddes op inden vi fordeler os på stuerne, men kan dog bruges i forbindelse med en god leg, af store muldvarpebørn eller rævebørn.</p>	<p>Modtagelsen sker under hensyn til det enkelte barns behov og alder. Vi sikrer en god overgang fra hjem til institution, ved at de voksne er nærværende og engageret i barnet og det, barnet er optaget af. Den voksne sikrer små dialoger med flere turtagninger og at alle børn bliver hørt og mødt.</p>	<p>Børnene øver sig i at adskille sig fra sine forældre og skabe tilknytning til andre voksne.</p> <p>Der øves færdigheder som at komme op og ned på en stol, rydde op efter måltidet, at hjælpe en ven, børnene lærer hvordan de finder på noget at lave eller nogen at lege med.</p> <p>Der sker en læring igennem legen og fællesskabet. Der sker en læring igennem de artefakter, der indgår i legen.</p> <p>Barnet indgår i et fællesskab omkring måltidet.</p> <p>Barnet venter på tur, støttes i at udsætte behov og hensynet til andre.</p> <p>(Læreplantema: alsidig personlig udvikling, social udvikling og kultur, æstetik og fællesskab)</p>

Tidspunkt	Strukturelle Organisering	Processuelle Samspil	Resultat Læring, trivsel, udvikling og dannelse
Tidlig formiddag Kl. 8-9.15	Vi deler os på alle tre stuer, døren mellem kanin og muldvarp kan stå åben, så længe de voksne synes, det giver mening i forhold til børnegrupperne. Formiddagsmad på stuerne.	Der modtages stadigvæk mange børn i dette tidsrum og det er vigtigt at der er mulighed for både at være ved de børn som er kommet og de børn og forældre der ankommer. De voksne skal kunne have mange bolde i luften på samme tid. De voksne skaber den tryghed på stuen som kræves for det enkelte barn, ved at være nærværende og igangsættende. Det er vigtigt at her er tid og rum til at overdrage evt. historier fra børnenes aften, nat og morgen fra forældrene til personalet. Formiddagsmaden spises på stuerne. Kaninbørnene spiser alle sammen. Hvorimod muld og ræve børn, bliver tilbudt brød og frugt, her skal børnene selv mærke efter sult.	Børnene øver sig på at fortælle små historier hjemme fra, er deltagende i overgangen fra hjem til institution. De små historier skaber en bedre hverdag for børnene, da vi er informeret om eventuelle bump på vejen til en god dag. Børnene øver sig på at lege og finde ind og ud af legerelationer. Børnene er medbestemmende på hvad der skal foregå på stuen. Fordi formiddagsmaden skal vælges til og fra giver det børnene mulighed for ikke at miste fordybelsen med det de er i gang med, men giver ansvar i forhold til at de selv skal mærke efter sulten. (Læreplantema: alsidig personlig udvikling, social udvikling, kommunikation og sprog og kultur, æstetik og fællesskab)
Formiddag Kl. 9.15-11	Voksen styrede aktiviteter. Stuerne fordeler børnene, i små grupper, så vidt muligt. Samling: Kanin ca. kl. 9 Muld ca. kl. 11.40 (efter frokost) Ræv ca. kl. 11 Samling på kaninstuen:	De voksne er nærværende, engagerede, forberedte og sætter rammen for lege- og læringsmiljøet. De voksne inddrager børneperspektivet i læringsmiljøet og de valg, der træffes. I overgangene fra en aktivitet til en anden eller ved afslutning på aktiviteterne, sikrer den voksne nærvær, sproglig læring og har fokus på at	Barnet lærer at lytte og huske en viden, at deltage aktivt både i samling og aktivitet. De bliver inkluderet i fællesskabet. Barnet støttes i at lege med andre. Barnet lærer at håndtere skift i indhold i aktivitet. Barnet udvikler sin tolerance overfor andre børn og lærer at udsætte egne behov. I takt med at flere ny ting introduceres og barnet

Tidspunkt	Strukturelle Organisering	Processuelle Samspil	Resultat Læring, trivsel, udvikling og dannelse
	Børnene sidder på gulvet i en lille rundkreds. Samling på muldvarpestuen: Børnene sidder i rundkreds på deres prikker, med navn på. Samling på rævestuen: Børnene sidder på deres prikker på stuen med navn på.	skabe "ro i rutinen." Forberedelse er den vigtigste del af processen til vores formiddage i børnehuset. Samling på Kanin: Her blevet sunget, leget med rasleæg, spillet musik og leget med rim og remser. Samling på muld: Der er en hel fast rytme med Drala, rim og remser, historie, sang, bevægelsessang og børnene vælger. Samling på ræv: Rævenes samling tager udgangspunkt i mange forskellige ting, børnemassage, fælles lege, sang, musik osv.	modnes, åbner verden sig for barnet. Nye muligheder for leg, læring og deltagelse åbner sig. Barnet indgår i et fællesskab både sammen med legekammerater og et fællesskab defineret af den voksne. Barnet høres og indgår i demokratiske beslutninger. Barnet dannes til at forstå verden omkring det – det kan være viden baserede forståelser og sociale, relationelle forståelser og færdigheder. Ved samling er fokus på kommunikation og sprog. (Læreplanstemaer: alle)
Frokost Kl. 11-12	Der spises i grupper ved små borde.	Børnene deltager på skift i borddækning. Vi giver tid til at børnene selv kan klare så mange ting som de vil og formår under måltidet. De voksne igangsætter og deltager i samtaler omkring bordet og inddrager alle børn.	Børnene lærer borddækning og selvhjulpethed ved måltidet. Der trænes at smøre brødet selv, at spise med kniv og gaffel m.m. efter tanken om nærmeste udviklingszone. Der føres samtaler rundt om bordet omkring konsistens, farver, surt/sødt osv. og barnet dannes i kulturen omkring et måltid: at samtale, at lytte, at vente, at tage en passende mængde mad, at dele osv. (Læreplanstema: alsidig personlig udvikling, social udvikling, krop, sanser og bevægelse, kommunikation og sprog og kultur, æstetik fællesskab)

Tidspunkt	Strukturelle Organisering	Processuelle Samspil	Resultat Læring, trivsel, udvikling og dannelse
I garderoben	Børnene kommer på badeværelset og i garderoben i små grupper.	Den voksne giver barnet lige nøjagtig passende hjælp for at bistå barnet i at blive selvhjulpent. Den voksne støtter børnenes sproglige udvikling, øver ord og over- og underbegreber, guider m.m. Ved bleskift på toilettet øves der toiletbesøg, selvhjulpent ved tøjskift osv.	Barnet lærer at blive selvhjulpent både på badeværelset og i garderoben. Barnet får blik for sammenhænge – årstider og påklædning og lærer at tilpasser beklædningen til årstiden. Barnet trænes motorisk i at tage tøj på, lære at knappe knapper m.m. Barnet får udvidet sit ordforråd og lært sproglige nuancer. (Læreplanstema: alsidig personlig udvikling og kommunikation og sprog)
Søvn eller Legepladsen Kl. 12-14	Søvn: Børn under 2 år, sover i barnevogn på kaninernes legeplads. Børn over 2 år bliver puttet i vores samlingsrum på muldvarpestuen. Legepladsen: De større børn er på legepladsen. På legepladsen fordeler de voksne rollerne imellem sig, så der er voksne, der igangsætter, sætter rammen for aktiviteten og hjælper og voksne, der kan fordybe sig i en aktivitet med børnene. De voksne organiserer ofte ude-aktiviteter og hjælper børn, der har behov for det i gang med at lege.	På legepladsen er det muligt at udfolde mange forskellige slags lege: fælleslege, sansning, spille fodbold, lege med sand og jord, plukke æbler, gå en tur i "skoven" m.m., lege alene eller i små grupper, udfordre motorikken klatre og kravle, cykle, udfolde sig motorisk m.m.	På legepladsen lærer børnene at indgå i uformelle fællesskaber. De udfordres på deres evne til at lege – at kunne finde på, at kunne vente, tilpasse sig andres ønsker og hvad de selv vil. De får mulighed for at etablere og styrke venskaber til få andre børn eller på tværs af grupper og fællesskaber. Børnenes motorik trænes. (Læreplanstema: social udvikling, alsidig personlig udvikling, natur, udeliv og science, krop, sanser og bevægelse, kommunikation og sprog samt kultur, æstetik og fællesskab)
Frugt Kl.14-15	På kanin spiser børnene frugt og brød sammen.	Kanin børnene spiser i det tempo de vågner og	Børnene lærer at vente på tur, udsætte egne behov,

Tidspunkt	Strukturelle Organisering	Processuelle Samspil	Resultat Læring, trivsel, udvikling og dannelse
Frugtcafe.	Børnene fra muld og ræv spiser sammen i frugtcaféen. Der føres samtaler ved bordet og børnene mødes på tværs af stuerne.	der skabes ro og nærvær omkring børnene. De støttes i at give udtryk for deres behov, der bliver talt om maden, øvet i at smide skrald ud osv. Børnene i frugtcaféen samles og spiser sammen i alrummet. De øves i at deltage i samtale på tværs af stuerne. Børnene øves i at modtage en fælles besked.	få blik for andre og deres behov m.m. Barnet dannes i kulturen omkring et måltid. Barnet lærer at lytte og øver sin koncentration. Det bliver inddraget og lærer balancen mellem at lytte og at blive hørt, i samtalen. (Læreplanstema: social udvikling, sprog og kommunikation, kultur, æstetik og fællesskab, alsidig personlig udvikling)
Sen eftermiddag Kl. 15- 16.30	Børnene leger i grupperne og de voksne tilrettelægger passende læringsmiljøer med inddragelse af børneperspektivet. Oftest er det mere rolige aktiviteter, der organiseres, men det kan også være en motorikbane eller en motorisk aktivitet. Den voksne skal være tilgængelig både for børn og forældre. Den voksne videregiver vigtige informationer til forældrene eller følger det der optager barnet på det pågældende tidspunkt.	Børnene leger med andre børn. De opøver færdigheder omkring at kunne spille spil, tegne, lave finmotoriske kreationer, lege i forskellige roller, børnene imitere hinanden og de voksne i legene, lege med konstruktionslegetøj.	Børnene dannes til at kunne initiere og indgå i lege. De dannes i kulturen omkring at spille spil – at følge regler, at koncentrere sig, følge med m.m. De dannes både sprogligt, matematisk og socialt. De opnår en stor følelse af sammenhold og fællesskab på stuerne, fordi vi alle er sammen. (Læreplanstema: kommunikation og sprog, social udvikling, kultur, æstetik og fællesskab, krop, sanser og bevægelse og alsidig personlig udvikling)
Lukning Kl. 16.15- 17.00 eller 17.15	De voksne organiserer det praktiske omkring lukningen af børnehuset. Børnene inddrages i det omfang, det er muligt og giver mening. De voksne skaber sammen med børnene de læringsmiljøer, det er muligt at have og indgå i	Børnene leger og den voksne bistår med fællesskabet og trivsel for alle børn. Det er vigtigt at der altid er en nærværende voksen til stede.	Barnet øves i at være i fællesskabet, med resten af børnehuset. Barnet inddrages i at rydde op og at hjælpe til i fællesskabet. De store lærer at vise omsorg for se små og de små lærer af de store.

Tidspunkt	Strukturelle Organisering	Processuelle Samspil	Resultat Læring, trivsel, udvikling og dannelse
	<p>under hensyn til de mange andre opgaver. Vi mødes i alrummet. Den voksne skal være tilgængelig både for børn og forældre. Den voksne videregiver vigtige informationer til forældrene.</p>		<p>(Læreplanstema: alsidig personlig udvikling, kultur, æstetik og fællesskab, social udvikling, kommunikation og sprog)</p>

Samarbejde med forældre om børns læring

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Børnehuset Stenhøjgårdsvej vægter vi forældresamarbejdet højt, da et godt forældresamarbejde er en afgørende faktor for barnets trivsel i institutionen. Forældrene skal føle tryghed og have tillid til personalet, for at barnet også kan få det. Vores samarbejde bygger derfor på gensidig respekt og åbenhed. Vi ønsker at forældrene kan komme og udtrykke deres følelser og oplevelser fra institutionen, positive såvel som negative, så vi kan få en dialog om dette.

Den daglige samtale mellem forældre og personale er vigtig ift. at skabe sammenhæng mellem institution og hjem for barnet. Her har vi mulighed for videregiver informationer om barnets dag – hvad har vi lavet, observationer af barnet, er der sket nogle ændringer på stuen mm. Dermed har forældrene mulighed for at indgå i dialog med barnet om hvad barnet har lavet i institutionen. Måske er der sket nogle ændringer på stuen i dagens løb, der er vigtig for forældrene at vide, da barnet kan reagere på det. Ligeledes er det også vigtigt at forældrene kommunikerer den anden vej, om barnets hjemmeliv - hvis der f.eks. er sket ændringer i hjemmet eller ting barnet har haft succes med derhjemme, som vi kan støtte op om i institutionen.

Derudover benytter vi dialogprofiler som grundlag for forældresamtaler, som et redskab til at indgå i samarbejdet omkring det enkelte barn. Herudfra snakker vi om barnets udvikling, samt de videre udviklingspotentialer, så udviklingsarbejdet og det daglige samarbejde om barnet giver mening for både forældre, personale og barnet. Vi har i institutionen på forhånd planlagt 6 samtaler i løbet af barnets institutionsliv, som forældrene får tilbudt.

- Opstartssamtale
- 3 mdr. samtale (ca.)
- 2 års (dialogprofil)samtale
- 3 års (dialogprofil)samtale
- 4 års (dialogprofil)samtale
- 5 års (dialogprofil)samtale/skolesamtale

Aflevering/afhentning

For os er det vigtigt at både børn, forældre og personale får en god begyndelse og afslutning på dagen. Om morgen er det derfor vigtig for os at hilse godmorgen på de børn og forældre der kommer, samtidig med at modtager beskeder, forældrene mener, er vigtig information om barnet; f.eks. barnet træt, haft en urolig nat, hektisk morgen mv. Ligeledes er det vigtigt at vi, som personale, informere forældrene ved afhentning, hvis barnet har oplevet noget i løbet af dagen, der

kan påvirke barnet. Med denne informationsudveksling, kan vi i samarbejde med forældrene skabe de bedst mulige rammer for børnene i hverdagen. Derudover er det også vigtigt for os, at forældrene føler sig hørt, set og forstået, da det er med til at gøre dem trygge, og hvis de er trygge, smitter det af på børnene.

En farvel-situation er også et læringsmiljø, da kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen er særligt vigtigt ift. at barnet kan trives i dagtilbuddet uden sine forældre. Børn har forskellige behov ved aflevering – nogle har behov for at sidde på skødet, andre en hånd til at vinke i vinduet, mens andre har behov for at sidde med et puslespil. Uanset om barnet er trist eller glad er det vigtigt, at vi som personalet, anerkender barnets følelser ved at italesætte dem og indgå i dialog om barnets behov, så barnet føler sig set, hørt og forstået.

Den daglige overgang ved aflevering foregår ved, at en forælder ALTID afleverer til/ved en voksen, hvor der siges/vinkes farvel, samt at barnet tjekkes ind.

Ved afhentning skal børnene ligeledes ALTID sige farvel til en voksen, samt tjekkes ud.

Forældrerådet

Forældrerådet bidrager med ideer og arbejdskraft f.eks. ved diverse arrangementer.

Forældrerådet står for den årlige arbejdsdag, og er dermed en aktiv del af forskellige tiltag på legepladsen, eksempel er der blevet tegnet en vejbane så der er mulighed for at lære at cykle inden for bestemte rammer.

Forældrearrangementer

I løbet af året vil der foregå forskellige arrangementer i institutionen, hvor forældrene kan deltage med deres børn. Her er lidt eksempler, flere traditioner kan i se i vores årshjul.

Sommerfest, Juleklip/ Lucia og Lanternefest er nogle af de traditioner der går igen år for år, hvor forældrene deltager sammen med deres børn.

Praksisfortælling – Trygt og godt forældresamarbejde.

Et barn fylder snart 2 år, og skal derfor ikke længere sove ude i barnevogn, men skal til at sove inde på muldvarpestuen, sammen med deres børn, og de kaniner der er fyldt 2 år. Denne besked videregives til forældrene, hvor der bliver talt om hvorfor, hvordan og hvornår.

Det er nu blevet ugen hvor barnet skal til at sove inde. I denne uge er barnet typisk meget lang tid om at falde i søvn og sover knapt. Personalet videregir denne observation til forældrene i løbet af ugen. Forældrene giver udtryk for at barnets adfærd hjemme er ændret efter de nye sovevaner. De fortæller at barnets overskud derhjemme er næsten ikke eksisterende, er meget sårbar, og har ikke rigtig energi eller overskud til noget. Personalet og forældrene snakker om hvad de kan gøre for at barnet oplever sig trygt i sovesituationen og bliver enige om, at personalet på stuen, vil prøve at tage barnet ind på dets egen stuen og sove. Her oplever barnet måske at rammerne er mere trygge, der ikke så mange børn at forholde sig til eller

personale der ikke er fra barnets egen stue. Dermed kan ændringen af sovesituationen måske virke mere overskuelig og overgangen fra barnevogn til at sove på en anden stue, med nye børn og voksne, bliver mere en glidende overgang. Efter barnet kommer ind at sove på dets eget stue, oplever personalet at barnet glædeligt går ind og sover, sover længere og mere rolig i sovesituationen. Personalet tager igen en snak med forældrene efter noget tid, hvor de fortæller at barnet igen har fået overskud, og er tilbage i sit normale adfærdsmønster. Hvad tager vi med os fra denne lille historie: at bygge en tillidsfuld bro mellem dagtilbud og hjem, kommunikation, åbenhed, at føle sig hørt og forstået i samarbejdet, trivsel, børneperspektiv, gensidig tillid, samarbejde, plads til forskellighed og udvikling i forskellige tempi.

Børn i udsatte positioner

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

For os er det yderst vigtigt at understrege, at alle børn kan komme i udsatte positioner, alle børn kan på et tidspunkt i deres institutionstid have brug for ekstra fokus. Det kan f.eks. vise sig i en svær indkøring, som kræver at vi som personale tænker ud af boksen sammen med forældrene, det kan være børn der har svært ved udtalen, det kan være børn der har det svært ved at finde ind i de sociale relationer og derfor skal have ekstra hjælp og støtte i en periode osv.

Børn i udsatte positioner, skal støttes ekstra, i deres videre læring og udvikling, og der arbejder vi bevidst på at skabe et læringsmiljø, hvor børnene føler sig set og hørt. Her har vi skærpet fokus på barnets udviklingspotentialer, og hvilke områder der skal arbejdes med. Det er med til at hjælpe barnet videre i sin udvikling, så barnet opnår større trivsel i fællesskabet og opnår vigtig læring og dannelse.

Vi gør desuden meget ud af at søge om ekstra hjælp/støtte/opbakning fra andre faggrupper herunder logopæd, psykologer, ressourceteams osv. Disse faggrupper kan både støtte os i vores videre arbejde med børnene, men også støtte børnene videre i deres udvikling og gøre deres muligheder for at trives nemmere.

Praksisfortælling – At stå i en udsat position.

Jeg kommer ind på stuen og opdager en konflikt der er ved at eskalere, går mod børnene og sætter mig ned i børnehøjde. Jeg tager fat om en af pigernes skulder og siger: "jeg kan se at du blev rigtig gal, prøv at fortælle mig hvorfor du blev så gal." De andre børn der har deltaget i legen, som nu er blevet en konflikt, afbryder og alle vil gerne sige hvad de synes på samme tid, men pigen jeg har tæt indtil mig, bliver mere

og mere ked af det og bliver mere utydelig i hendes sprog, fordi ordene driller hende. Pigen har det svært med hendes udtale og derfor er både de andre børn og jeg nød til at bede hende om at gentage hvad hun siger, for rigtigt at kunne komme ind til kerne af konflikten. Pigen reagerer og siger: "jeg gider ikke". Jeg giver pigens et stort kram og sætter flere ord på hendes følelser og frustration. Jeg anerkender at pigens har det svært når vi ikke forstår hvad hun siger. Jeg snakker med gruppen om, at nogle gange kan ens tunge godt drille og når den gør det, vil ordene ikke rigtigt komme ud. Pigen og hendes bedste veninde kigger på hinanden og veninden siger: "undskyld, det er bare lidt svært, når din tunge driller, men jeg vil gerne lege videre". Pigerne blev enige om at de sammen kunne øve sig i både at lytte og tale når tungen drillede og jeg blev tæt på legen, for at kunne bakke pigerne op, når det blev lidt svært. Pigen fra historien står lige nu i en udsat position, grundet hendes udtale problematik, men den voksne formår at skabe en nærværende samtale imellem pigerne og de føler, de får et fælles tredje at gå videre med. De fik en forklaring i børnehøjde, som de kunne bruge videre i deres leg og også til at give videre til de andre børn når tingene blev lidt svært.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Rudersdal Kommune skal natur og ude liv være med til at bygge bro og skabe sammenhæng mellem dagtilbud og skole.

"Naturen bygger bro" er et projekt som strækker sig fra 1. maj året inden skolestart til godt ind i 0. klasse. Den del der foregår i dagtilbud, orienterer sig ind i "Den styrkede pædagogiske lærerplan". Tidlig literacy og digitalisering ind tænkes over tid i projektet for at understøtte arbejdet med disse elementer i overgangen.

Projektet tager udgangspunkt i et fælles tema "Skoven". Årstiderne sætter rammen for hvad der arbejdes med i de forskellige dele af projektet. Temaet "Skoven" er gældende i min. fire år og evalueres løbende i et samarbejde mellem forvaltning og de samarbejdende daginstitutioner og skoler.

Formål:

- At styrke samarbejdet om børnenes overgang fra børnehave til skole med natur og ude liv som det fælles tredje.
- At styrke børnenes overgang fra børnehave til skole gennem natur og ude liv.
- At børnene oplever større sammenhæng i overgangen fra børnehave til skole.
- At børnene oplever kobling mellem tidligere og ny læring.
- At børnene danner relationer med kommende kammerater/venner.
- At børnene oplever sig selv som kompetente og har følelsen af at høre til.

For at understøtte samarbejdsprojektet "Naturen bygger bro", etableres et trekantsamarbejde mellem dagtilbud, skole og naturvejleder, der også udarbejder et årshjul der arbejdes ud fra.

I ældstegruppen har vi yderligere fokus på hvad der rører sig i gruppen og hvilke behov vi kan se. Det kan f.eks. være, at nogle børn i en periode har lidt svært ved at sige farvel om morgen eller prøve nye ting. Det er en dannelsesmæssig udfordring, vi tager alvorlig, da forudsætningen for at gribe livet er, at turde livet. Vi beder eksempel vis børnene om selv at tage stilling til tingene ved at spørger "hvad syntes du selv om det" og vi træner, at vente på tur og udsætte egne behov.

I ældstegruppen bliver børnene mødt med nye krav til deres færdigheder. Det kan være renlighed, selvhjulpen hed i garderoben og lign. Børnene skal øve sig, og bliver derved bedre til at mestre livet.

Vi arbejder med kreative processer som både stiller krav til børnenes fantasi, arbejdshukommelse, undring, tålmodighed og almindelige færdigheder, som at holde på en blyant og pensel. Men det er vigtigt, at ingen opgaver kan løses forkert.

Som afslutning på et langt institutionsliv holdes der en farvelfest for de kommende skolebørn i Børnehuset.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Lokalsamfundet er et vigtigt element i børnenes oplevelse af deres omgivelser og verden. Når vi tager på ture ud af huset lærer børnene om verden gennem sansning, sammenligninger og dialog. Vi sanser den verden der omgiver os, og børnene sanser årstidernes skiftene, dyr og planter og udeliv når vi tager på tur.

Når vi tager ud af huset, tager vi f.eks.

- Ladcyklerne rundt til forskellige steder i byen.
- Vi deltager i børne biograf oplevelser.
- Vi tager til ko-marken og oplever.
- Vi tager til søen/åen og kigger på vanddyr.
- Vi tager forbi det store tre på det grønne område og ser årstidernes skiften
- Vi besøger forskellige legepladsen, her viser børnene "deres" legeplads frem.
- Vi tager på tur til biblioteket.
- Vi besøger kirken til jul.
- Vi går Lucia på plejehjemmet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det psykiske børnemiljø sikres især ved nærværende, engagerede voksne. Vi er deltagende eller observerende af børnemiljøet og er opmærksomme på den generelle trivsel blandt børnene. Vi arbejder meget med at give rum til børnene ved at fordele os i mindre grupper. Det skaber større mulighed for koncentration, læring, nærvær, og fordybelse.

På stuerne er der skabt forskellige fysiske/æstetiske læringsmiljøer, hvor børnene kan inddrage de ting de gerne vil, der er altså ingen regler for at bilerne kun må køre på biltæppet og dukkerne ikke må komme en tur til te-selskab i sofaen. Børnene er med til at udvide og udbygge vores læringsmiljøer og dette giver liv i hverdagen. Alle stuer har forskellige gulvtæpper, som kan bruges til at afgrænse et område eller inviterer til specielle lege. Børnene er medskabere af børnemiljøerne i huset og derfor kan en (voksen planlagt) læsekrog godt ende med at blive en hoppeborg, dette tager vi med i vores refleksioner og tanker om indretningen i huset.

Børnene vil altid have fri adgang til legetøj, spil, bøger osv. som kan hjælpe dem i gang med en leg og som kan invitere til fællesskab.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

I arbejdet med de seks læreplanstemaer, har vi lavet et årshjul for Børnehuset og dette vil I kunne finde herunder. Vores årshjul viser tre temaer i midten, disse tre temaer er:

- Kommunikation og sprog
- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling

Disse tre temaer er grundstenene i vores arbejde i Børnehuset Stenhøjgårdsvej. Disse temaer har vi fokus på i alle vores aktiviteter, i alle vores traditioner og helt generelt i vores hverdag, om vi laver pædagogiske planlagte aktiviteter, er i gang med en rutinesituation eller vi er deltagende i børnenes leg, vil temaer fylde meget i vores bevidsthed.

Ud over de tre læreplanstemaer som grundsten vil vi også beskrive hvordan de fem pædagogiske fokusord hænger sammen med læreplanstemaer.

Årshjul Børnehuset Stenhøjgårdsvej.

<p><u>November</u></p> <p>Lanternefest Lanterne forberedelse Biografture</p>	<p><u>December</u></p> <p>Besøg i den lokale kirke Besøg af julemanden Fælles adventssamling Juleklip m. forældre Lucia</p>	<p><u>Januar</u></p> <p>"Hvem er jeg" – projekt Fælles fredagssamling</p>	<p><u>Februar</u></p> <p>Fastelavn Fastelavns krea</p>
<p><u>Oktober</u></p> <p>Forældremøde Se årstidens skifte</p>	 <p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>Kommunikation og sprog</p> <p>Social udvikling</p>		<p><u>Marts</u></p> <p>Find forårstegn Ture i lokalsamfundet</p>
<p><u>September</u></p> <p>Høstprojekt Ældste gr. starter – skoleforberedelse</p>			<p><u>April</u></p> <p>Påskefrokost Påske krea Afslutningsfest for skolebørn</p>
<p><u>August</u></p> <p>Fredagssang med bevægelse</p>	<p><u>Juli</u></p> <p>Sommerferie uger – nyt tema hver uge</p>	<p><u>Juni</u></p> <p>Sommerfest Teaterprojekt</p>	<p><u>Maj</u></p> <p>Science uger "Naturen bygger bro"</p>

Nedenfor vil I kunne se farvekoderne der henviser til hvilket læreplanstema vi har særligt fokus på i de forskellige traditioner og aktiviteter.

Alsidig personlig udvikling – Rød

Kommunikation og sprog – Pink

Kultur, æstetik og fællesskab – Orange

Social udvikling - Blå

Natur, udeliv og science - Grøn

Krop, sanser og bevægelse - Lilla

Alsidig personlig udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnehuset er et vigtigt væksthuse for den personlige udvikling – et sted hvor det enkelte barn i samspil med børn og voksne udvikler sig til selvstændige, alsidige og ansvarsbevidste personer. Små livsduelige borgere.

Mål for hverdagen, for arbejdet med de pædagogiske mål:

- Alle børn ses, holdes af og anerkendes.
- Børnene bliver klogere på deres egen person.
- Børn har mulighed for at være en del af det fællesskab, der gør verden sjov og spændende.
- Børn skal lære at håndtere modstand og frustration.
- De voksne hjælper børnene til at forstå egne følelser og respektere andres.
- Børn skal lære at sætte grænser for sig selv og kunne sige til og fra.

Hvordan gør vi i Børnehuset Stenhøjgårdsvej:

- Børnene mødes af anerkendende, støttende og engagerede voksne, der tager dem alvorligt og som kan se barnets stærke og positive sider.
- Barnet mødes af trygheds skabende voksne, der opsætter grundlæggende rammer for samværet og livet i Børnehuset.
- Børn skal lære at acceptere et nej og selv kunne sige fra. Her hjælper den voksne med at håndtere situationen.
- Vi giver redskaber til konfliktløsning, dvs. vi forsøger at lære børnene at håndtere konflikter både med og uden voksne.
- Vi giver barnet plads til at vise følelser såsom glæde, vrede, frustration mv. og sætter ord på.

- Vi behandler børn forskelligt, så de udvikler sig individuelt.

Aktiviteter fra vores årshjul:

- "Hvem er jeg" projekt.
- Ældste gruppen starter skoleforberedende aktiviteter.

Tegn ved "Alsided personlig udvikling" set i forhold til vores fokusord.

Empati

- At de trøster hinanden.
- At børnene udtrykker følelser.

Nærvær

- At de har øjenkontakt når de snakker med hinanden.
- At de kommunikerer med hinanden.
- At barnet fordyber sig i leg.
- At de deltager aktivt i samlinger.

Anerkendelse

- At børnene udviser tryghed ved de voksne.
- At børnene søger kontakt ved andre.
- At børnene oplever sig som kompetente.

Relationer

- At de knytter venskaber
- At de inviterer andre til leg.
- At børnene selv viser interesse.
- At børnene selv opsøger kontakten til andre.

Robusthed

- At de bliver selvhjulpne.
- At de tør sige noget til samling – udtrykke deres mening.
- At de tør prøve nye udfordringer – gynges, klatre mv.
- At de kan sige farvel til mor eller far, forstå at de kommer igen.

Praksisfortælling – At udvikle sig.

"To piger, E og P, sidder i sandkassen, og vil begge have en rød skovl. De hiver i den begge to og siger "min". Jeg tager skovlen og holder den, og siger: "du vil gerne have skovlen E og du vil også gerne have den P". Begge piger nikker. Jeg spørger om de har en ide til hvad vi kan gøre, så de begge to bliver glade igen. Ingen af dem svarer, men de prøver begge at holde fast på skovlen. Et lille stykke væk står en lidt ældre dreng, D. Han har lyttet og fulgt med under hele seancen. Han bryder ind og siger "jeg ved det godt. Man kunne jo bare hente en til skovl. Den klarer jeg", siger han og spæner hen og finder en skovl mere. Efter de to piger har leget videre et stykke tid er der to andre piger, der bliver uenige om hvem der havde en blå spand. Førnævnte pige, E, kigger på og udbryder ret hurtigt: "den klarer jeg", hvorefter hun løber hen og finder en spand mere".

Pigen i fortællingen har udviklet sig og ved nu hvordan hun skal løse lignende konflikter og hun gør det med glæde i fortællingen.

Social udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Sociale kompetencer er en forudsætning for at kunne indgå i samspil med andre mennesker. Da vi lever i et demokratisk samfund, mener vi det er vigtigt at børnene lærer fællesskabets spilleregler, samt det at indgå i et forpligtende socialt samspil med andre. Alle er vigtige i fællesskabet. Vi er afhængige af hinanden, idet mennesket er et socialt væsen, der dagligt indgår i relationer med andre.

Mål for hverdagen, for arbejdet med de pædagogiske mål:

- Børnene anerkendes og respekteres som de personer de er og de oplever at høre til fællesskabet.
- Børnene skal lære at begå sig i det offentlige rum, at lære de fælles regler og overholde disse.
- Børnene hjælpes til at håndtere følelser, udtrykke empati og udvise respekt for andre.
- Børnene bliver en del af en gruppe, så de lærer at fællesskaber er en styrke og at det giver trykthed.

Hvordan gør vi i Børnehuset Stenhøjgårdsvej:

- Vi voksne optræder som rollemodeller.
- Vi skaber tid og rum til leg.
- Vi igangsætter/ opfordrer til fælles leg.
- Vi har fælles fredagssamling for hele huset.
- Vi planlægger fælles udflugter og aktiviteter.
- Vi hjælper alle hinanden, både børn og voksne.
- Vi giver børnene konstruktive redskaber til konflikthåndtering.
- Vi voksne udviser inspirerende og nærværende samvær, hvor alle bliver hørt.
- Vi lærer børnene at behandle legetøj, inventar med respekt.

Aktiviteter fra vores årshjul:

- Afslutningsfest for skolebørn.
- Sommerferie uger – nyt tema hver uge.
- Forældremøde.
- Lanterne forberedelse.
- Fælles adventssamling.
- Juleklip m. forældre.

Tegn ved ”Social udvikling” set i forhold til vores fokusord.

Empati

- At børnene drager omsorg for hinanden.
- At de henter hjælp ved hinanden.
- At børnene henter hjælp ved en voksen.
- At de oplever sig knyttet til en gruppe.

Nærvær

- At de skærper deres koncentration.
- At de kan fordybe sig, finde ro.
- At børnene tør komme til en voksen og bede om hjælp.
- At de er lydhøre.
- Fælles opmærksomhed.
- Tryk ved aflevering.

Anerkendelse

- At børnene udviser lydhørhed.
- At børnene forstår og accepterer hinandens forskellige behov.
- At børnene tager initiativer.
- At de har fået større selvværd, tror på sig selv mv.

Relationer

- At de alle har en ven at knytte sig til.
- At de accepterer at vi er forskellige, ikke drille og mobbe.
- At børnene leger sammen på tværs af stuerne/ alder.
- At børnene kan sige til og fra.
- At børnene indgår ligeværdigt i en leg.

Robusthed

- At de begynder at løse konflikter.
- At de tør sige til eller fra.
- At de tør bevæge sig ud af deres komfortzone.
- At de kan vente på tur.

Praksiseksempel – ”hvem er vi?”

Vi er en gruppe børn på 5 og en voksen i vores ”soverum”. Vi er i gang med vores tema der hedder ”hvem er jeg” og har en af de foregående dage tegnet vores kroppe på et stort papir på gulvet. I dag er det planen at vi skal farvelægge kroppene i forhold til det tøj vi har på eller det tøj/ farver som vi allerbedst kan lide. Vi starter med at kigge rigtig godt på hinanden for at finde ud af hvad der er i vores ansigt og hvad vi skal have med på vores tegninger, vi snakker farver, forskelligheder, bukser, kjoler, sko eller ikke sko og pludselig udbryder et barn ”hov jeg kan jo se at du ikke har nogle øre på tegningen, men det har dit hoved da rigtigt”. Alle børnene bliver ivrige for at finde ud af hvor deres øre skal sidde og hvordan man laver det lille fine hul vi har i ørene.

Børnene udviser en stor opmærksomhed på hinanden og alle er nysgerrige på hinanden, så i en proces med at finde ud af "hvem jeg er" bliver de nysgerrige på hinanden og for øjnene op for at selvom vi er forskellige ligner vi hinanden rigtig meget. De børn der lige nu er i en udsat position eller har det lidt svært i børnegruppen, deltager på lige fod med de andre og bliver en del af et positivt fællesskab med de andre børn på stuen.

Kommunikation og sprog

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sprog er forudsætningen for at udtrykke sig og kommunikere. Sproglige færdigheder er en indgangsdør til verden – en mulighed for at høste viden og erfaring. De sproglige forudsætninger er vigtige for at børnene kan klare sig i sociale samspil og relationer.

Børns kommunikative evner udvikles i samspil med deres omgivelser – både i fællesskaber med voksne og andre børn. Det fundamentale for børns tilegnelse af sprog er læringsmiljøer, der understøtter børnenes kommunikative og sproglige samspil med de voksne. Vi skal derfor agere som sproglige rollemodeller, da børnene via disse interaktioner bl.a. erfarer at aflæse, afspejle og udvikle kommunikative evne der er passende i de forskellige fællesskaber.

Sprog og kommunikation er noget der er gældende hele dagen, uanset hvad vi foretager os, bruger vi vores kropssprog, mimik eller sprog. Derfor er vi meget bevidste om hvordan vi, som sproglige rollemodeller, interagerer med børnene – hvordan vi taler med dem, hvordan vi henvender os til dem, hvordan vi italesætter deres og egne handlinger, således skaber vi læringsmiljøer, der understøtter deres kommunikative udvikling. Børn gør hvad de voksne gør, og ikke hvad de siger.

Mål for hverdagen, for arbejdet med de pædagogiske mål:

- At give børnene mulighed for at udvikle deres sprog gennem hverdags aktiviteter og gøre barnet bevidst om det sprog barnet bruger/ ordforråd.
- At give børnene et alsidigt sprog – det sprog barnet modtager og forstår, sprogforståelse.
- At støtte og udvikle børns interesse og nysgerrighed i forhold til tegn, bogstaver, tal og symboler.
- At støtte børns opmærksomhed i rim, remser, sproglyde og udtale.

Hvordan gør vi i Børnehuset Stenhøjgårdsvej:

- At læse og fortælle historier, rim og remser.
- At holde vores planlagte samlinger på alle tre stuer.
- Daglig dialog med børnene ud fra de understøttende sprogstrategier.
- Sang og musik.
- Sproglege.
- Teater og rollelege.
- Skrivning og læsning.
- Gør brug af digitale medier, der understøtter sprog og begreber.
- Vejlede forældrene.

De understøttende sprogstrategier:

- Følg barnets interesse
- Brug åbne spørgsmål.
- Vent på barnets svar
- Fortolk og udvid, hvad barnet siger.
- Hjælp barnet med at sætte ord på.
- Forklar ord, barnet ikke kender
- Relater til noget barnet kender.
- Udnyt de sproglige kompetencer barnet har i forvejen.
- Ret ikke direkte barnets fejl.
- Leg med sproget.

Aktiviteter fra vores årshjul:

- Find forårstegn.
- Fælles fredags samling, hele året.
- Alle andre punkter, da kommunikation og sprog er en af vores tre grundsten.

Tegn ved ”Kommunikation og sprog” set i forhold til vores fokusord.

Empati

- At de aflæser andres behov/følelser.
- At de hjælper hinanden, leger sammen.

Nærvær

- At de taler med hinanden om noget fælles.
- At viser interesse for sanglege, rim og remser.
- At de lytter aktivt.

Anerkendelse

- At børnene roser hinanden.
- At børnene hjælper hinanden ved opgaver.
- At de spørger om hjælp, hvis der er brug for det.
- At de oplever sig, forstået og tør spørge en anden gang.

Relationer

- At børn og voksne tager, kontakt til hinanden.
- At børnene formår at udføre en besked.
- At børnene fortæller om deres oplevelser.
- At de er blevet bedre til at løse deres konflikter.
- At børnene har fået det bedre socialt, gode til at lege sammen mv.

Robusthed

- At barnet kan sige til og fra.
- At de kan/ tør stå frem over for andre.
- At de udtrykker følelser.
- At de bruger sproget til at kommunikere.

Praksisfortælling – Sætte ord på følelser.

Børnene løber op og ned ad bakken på legepladsen, da drengen C falder og slår sig. Drengen C bliver ked af det og sidder i græsset med tårerne løbende ned ad kinderne.

Da jeg er på vej mod drengen, stopper jeg op og iagttager de andre børns reaktion, da en dreng Y allerede er ovre ved drengen C. Drengen Y sætter sig ned på knæ og ligger hånden på drengen C og siger "er du okay?" Drengen C græder lidt højere og siger "nej, jeg slog mig der og det gør ondt, så jeg græder." Drengen Y rykker lidt tættere på og puster på C knæ, der hvor han slog sig. Flere børn kommer til for både at puste og hjælpe til.

Drengen C ender i et stort gruppekram med fire børn rundt om sig, som både har hjulpet med at puste og hjulpet ham på benene igen.

Jeg blev så glad og stolt inden i, fordi børnene udviste så stor omsorg overfor hinanden og fordi drengen C har kæmpet en del med at sætte ord på sine følelser. Her brugte han ord og kommunikerede med drengen Y, hvad der var årsag til at han grad, det var en sand fornøjelse at være vidne til.

Krop, sanser og bevægelse

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn bevæger sig altid. Bevægelse udført med de store dele af kroppen kaldes grovmotorik og bevægelser, der udføres med hænder, fødder, mund, stemme, øjne mv. kaldes finmotorik.

Krop og bevægelse er ikke kun fysiologisk, men også en sanselig adgang til verden. Derudover handler det om kropsbevidsthed, ernæring og sundhed.

Mål for hverdagen, for arbejdet med de pædagogiske mål:

- Styrke børnenes fysiske og psykiske sundhed.
- Give børnene motoriske og sanselige udfoldelsesmuligheder.
- Børns fysiske sundhed styrkes bl.a. via fokus på ernæring, hygiejne og bevægelse.
- Støtte barnet i at videreudvikle kroppens funktioner i både fri leg og gennem tilrettelagte aktiviteter.
- Give barnet kendskab til kroppen og støtte det i at udvikle forståelse og udvise respekt for egne og andres kropslighed og seksualitet.

Hvordan gør vi i Børnehuset Stenhøjgårdsvej:

- Aktiviteter i naturen/ legepladsen, hvor børnene har mulighed for at løbe, klatre, gyng, cykle, gå balance, bevæge sig på ujævnt terræn, samle sten, smådyr, grene, lege med vand og jord osv.
- Klippe og klistre, tegne, male, lave puslespil, Lego, lege i kælderen mv.
- Ture i nærområdet.
- Musik- og bevægelseslege.
- Madordning.
- Børnene lærer at vaske hænder før hvert måltid og efter toiletbesøg.
- Flittige brugere af vores gode nærområder.

Aktiviteter fra vores årshjul:

- Fredagssamling med bevægelse.
- Påske krea.
- Teaterprojekt.

Tegn ved "Krop, sanser og bevægelse" set i forhold til vores fokusord.

Empati

- At de kan aflæse andres kropssprog/ mimik.
- At de hjælper hinanden i de nye lege.

Nærvær

- At de udviser glæde ved at bruge deres krop og de forskellige sanser.
- At børnene rører ved hinanden – børnemassage/ tumle rundt/ sansning.

Anerkendelse

- At børnene er gode til at anerkende hinandens kvaliteter, eks. wauh – du er god til at løbe.
- Respekterer hinandens grænser.
- Respekterer hinandens kunnen.

Relationer

- Hjælper hinanden i garderoben.
- At de selv danner legegrupper.
- At de danner fællesskab uden for børnehuset eks. legeaftaler på legepladsen, gymnastik, fodbold mv.

Robusthed

- At de kan klare mindre opgaver selv.
- At de har forståelsen for egen krop/ kropsbevidsthed.
- At de vasker hænder efter toiletbesøg.
- At vi ser børnene bruge deres sanser, røre, føle, smage, lugte.
- At de tør deltage i nye aktiviteter.
- At de ikke giver op – er vedholdende.

Praksisfortælling – Sanseskiver og børneperspektiv.

En voksen og 3 børn, B, T og N på ca. 1,8 år er inde i kaninstuens spiserummet en formiddag. Den voksne finder stuens sanseskiver frem, der er i forskellige farver og strukturer. Af hver sanseskive er der både en lille og en stor. Den voksne tager de store skiver ud af kassen og lægger på gulvet, og stiller kassen med de små skiver i fra sig. Vi sætter os på gulvet og mærker på de forskellige skiver og prøver at gå på dem. De snakker om hvordan det føles og hvordan de forskellige skiver ser ud. Mens de leger, går B over og henter kassen med de små skiver og hælder dem ud på gulvet. B tager den lille orange skive op og siger "hov" mens han peger på den store orange skive. Den voksne "ja, den er også orange". B ligger den lille orange skive op på den store orange skive. B tager den lille grønne skive op, og gentager handlingen. T og N begynder også at tage de små skiver op, og den voksne støtter og vejleder dem i at finde de store skive der matcher og benævne farverne. De leger videre med skiverne indtil frokost.

Nu er det blevet eftermiddag, og stuen har lige spist eftermiddagsmad. Sanseskiver ligger stadig på gulvet inde på stuen. Den voksne ser at N har sat sig nede på gulvet med sanseskiverne og sidder og matcher de små skiver oven på de store skiver, som passer sammen i farverne.

Denne lille historie kunne have haft flere læreplanstemaer som overskrift, herunder kan I se hvilke pædagogiske ord og tanker den voksne efterfølgende har sat på historien.

Krop, sanser og bevægelse, alsidig personlig udvikling, social udvikling, kommunikation og sprog, fællesskab, meningsdannelse, følge barnets spor – engagement, medindflydelse, kommunikation, selvtillid, lyttende og nærværende voksen, sanser motorik, kropserfaring.

Natur, udeliv og science

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Naturen er grundlaget for vores liv og naturoplevelser i barndommen, sætter spor langt ind i det voksne liv.

Børns oplevelser med naturen, udeliv og science har en emotionel, kropslig og kognitiv dimension. I naturen er der rum for at eksperimentere og gøre sine første erfaringer med det naturvidenskabelige felt. Udelivet danner også rum for et bredt spektrum af sanselige oplevelser og giver bl.a. plads til bevægelse og fantasi. Vi skal give børnene legemuligheder og oplevelser i, og med naturen. Når børn er ude, har de også mulighed for at gøre sig erfaringer med science i form af; vejrfænomener, tyngdekraft, luft og lys.

Mål for hverdagen, for arbejdet med de pædagogiske mål:

- Børn har mulighed for at opleve glæde ved at færdes i naturen året rundt.
- Børn erfarer naturen som rum for leg for derigennem at tilegne sig forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø.
- Børn opfordres til at udvise respekt for naturen og miljøet.
- Børn får førstehåndsindtryk af dyr, planter og naturens materialer.
- Børnene opfordres til at være nysgerrige og undersøgende i naturen.

Hvordan gør vi i Børnehuset Stenhøjgårdsvej:

- Legepladsen og lokalområdet bruges som det pædagogiske rum året rundt.
- Vi har vores egen naturvejleder i område Birkehaven.
- Vi voksne er rollemodeller og viser børnene, hvad naturen kan bruges til.
- Vi benytter børnenes egen interesse for naturen. Derigennem understøttes læring gennem egen viden og erfaring.
- Vi giver børnene indblik i at begrænse forbruget af vand, sæbe, samt affalds håndtering mv. Derved lærer de at værne om naturen.

Aktiviteter fra vores årshjul:

- Høstprojekt.
- Science-uger.

Tegn ved "Natur, udeliv og science" set i forhold til vores fokusord.

Empati

- At man får respekt for livet i naturen, passer på den.
- At de hjælper hinanden i naturen.
- At de får kendskab til forskellen på planter og dyr.

Nærvær

- At de er nysgerrige, vil se mere.
- At de lytter til lyde i naturen.
- At de er opmærksomme i naturen.
- At de genkender ting i naturen.

Anerkendelse

- At vi passer på naturen
- At vi rydder op efter os.

Relationer

- At vi bruger naturen til læring.
- At vi i fællesskabs sår og høster – høstprojekt, fra jord til bord.
- At vi snakker om de ting vi møder på vores vej.
- At børnene skaber relationer i naturen.
- At man holder hånd i hånd.
- At vi fælles skaber og bygger.

Robusthed

- At de udfordrer naturen, leger i den.
- At de har fået kendskab til naturen og dens fænomener.
- At de kan mærke sig selv, fryser, sveder, slår sig osv.

Praksiseksempel – science.

Vuggestuebørnene har over længere tid vist stor interesse for at lege med vand. En pædagog har derfor forberedt en aktivitet med is og vand. Børnene og den voksne hælder "varmt" vand op i nogle baljer og skåle, og stiller det på gulvet. Ved siden af stilles en skål med isterningerne, nogle hvide og andre med farve i. Børnene og pædagogen sætter sig nu rundt om vandet og er klar til at lege. Straks begynder børnene at putte hænder og skeer ned i vandet. Børnene eksperimenterer med at komme de kolde isterninger ned i vandet. Børnene kan nu mærke hvordan vandet skifter temperatur – de kan både sætte hænderne i koldt og varmere vand og mærke

forskel. Samtidig ser de også, at vi kommer de farvede isterninger i vandet og børnene kan se hvordan farven på vandet ændres. Her snakker de om farverne og prøver at komme forskellige isterninger i for at se hvordan farven på vandet ændres. Børnene plasker og leger med vandet og legen udvikles ved at nogle af børnene henter stuens kasse med dyr og begynder og bade dem i vandet.

I denne vokseninitierede leg gør børnene sig, nogle af sine første erfaringer med science, samtidig med at de leger. Legen understøtter bl.a. børnenes sprog, fællesskabsfølelse, sanselige udvikling, kropsbevidsthed og sociale kompetencer.

Kultur, æstetik og fællesskab

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur er en måde at forstå sig selv og verdenen på. Jo flere kulturelle udtryksformer børn møder, jo bredere bliver deres syn på verden og på sig selv. Kultur er ikke alene kunstneriske og kreative udtryksformer, det handler også om dannelse.

Vi lever i en tid, hvor kultur ikke længere er entydig, dvs. børnene møder eks. via medierne forskellige kulturer og traditioner. Vi lever i det multikulturelle samfund. For netop at nedbryde kulturelle barrierer, mener vi at indsigt og kendskab kan være vejen frem til at forstå hinanden og vores baggrund.

Mål for hverdagen, for arbejdet med de pædagogiske mål:

- At børnene bliver aktive brugere af kulturelle tilbud.
- At børnene får kendskab til traditioner i den danske kultur.
- At børnene får kendskab til forskellige familieforhold og vores "rødder".
- At børnene får indblik i andre kulturer/ traditioner.
- At børnene får mulighed for at møde og eksperimentere med forskellige udtryksformer.
- At børnene har adgang til materialer, redskaber, medier, som kan bruges til skabende kulturel aktivitet og som giver oplevelser.

Hvordan gør vi i Børnehuset Stenhøjgårdsvej:

- Formidler de forskellige traditioner eks. jul, påske, fastelavn, lanternefest mv.
- At arbejde med konkrete forberedelser op til hver tradition.
- Arbejder med forskellige kreative fremstillinger i løbet af året.
- Etablere forskellige aktiviteter med henblik på at arbejde med maling, farver, træ, ler, papmache, gibs mv.
- Arbejde i temaer som eks. natur, teater, musik osv.
- Besøg på bibliotek, kirker osv.
- Deltage i de årlige forestillinger - teaterprojekt.

Aktiviteter fra vores årshjul:

Tegn ved "Kultur, æstetik og fællesskab" set i forhold til vores fokusord.

Empati

- At børnene udviser forståelse for andre kulturer gennem leg og div. aktiviteter.

Nærvær

- At vi læser bøger om andre kulturer, historier.
- At børnene lærer bordskik (vente, spise pænt, hjælpe hinanden, række videre osv.)
- At børnene tør udtrykke sig kreativt gennem musik, male, tegning, bevægelseslege mv.

Anerkendelse

- At børnene anerkender forskellighed.
- At børnene respekterer andres kultur.
- At børnene accepterer andre end sig selv.

Relationer

- At de leger på tværs af kultur.
- At børnene leger sammen, danner legefællesskaber udenfor institutionen.
- At børnene får kendskab og forståelse for traditioner (jul, påske, pinse mv.) og at de deltager i disse.

Robusthed

- At de tør optræde, danse, synge over for andre.
- At børnene får kendskab til nærmiljøet gennem busture, gåture, cykelture.
- At de både bruger naturen, kælderen og stuerne til motorik og leg.

Praksisfortælling – At lege med anderledes materialer.

I vores høst projekt, havde vi planlagt at vi skulle lege og lave dukker ud af halm. Da halmen bliver fundet frem, bliver børnene helt vilde, de kaster rundt med halmen og legen bliver lidt for vildt. Indtil jeg spørger ind til hvem der spiser halm og hvad man ellers kan bruge halm til.

En dreng udbryder "det er til fugleskræmslet" og straks vil alle børnene prøve hvordan det at være et fugleskræmsel. Vi tager halm i håret og prøver om vi kan stå som fugleskræmsler på vores legeplads, det virker, der er ikke en fugl at se nogen steder.

Børnene og jeg bliver enige om, at vi skal prøve at lave et rigtigt fugleskræmsel. Hvad skal vi bruge og hvordan skal vi gøre, snakken bliver lang og gode ideer kommer til udtryk hos børnene. Nogle laver arme, nogle har fundet en stor bunke halm til kroppen, nogle finder pinde så vi kan sætte det hele sammen og nogle laver

håret, ved hjælp af lidt snor og en god bunke halm. Min kollega kommer til og ser det hele, hun finder straks en udklædningskjole og vi får stablet fugleskræmslet op på bordet.

Børnene er stolte af resultatet og vi griner sammen, alle sammen.

Oplevelsen gav stof til eftertanke, hvorfor har vi kun halm på legepladser til vores høstprojekt, når børnene kunne bruge lige netop denne "materiale" til så mange forskellige ting? Hvordan kom den dreng overhovedet i tanke om at vi skulle lave fugleskræmsel? Osv. Børnene var optaget af halmen i mange dage, og den blev brugt til mange forskellige lege på legepladsen.

Praksisfortælling – En god tradition.

I denne lidt mærkelige tid (Corona) blev vi enige om i huset at holde fast i vores tradition med lanternefesten. Lanternefesten kunne grundet forsamlingsforbuddet ikke foregå som den plejer, da forældrene ikke måtte deltage og gå den sædvanlige rute sammen med børnene.

På muldvarpestuen lavede vi lanterner og forberedte os præcis, som vi ville have gjort hvis forældrene måtte deltage, der blev klippet sol, måne og stjerne, bagt lanterne kager og øvet lidt på lanternesangene.

På dagen hvor lanternefesten skulle stå, fik alle børnene lys i deres lille lanterne og vi gik hånd i hånd på række forbi rævene på den anden side af legepladsen. Børnene strålede om kap med deres lanterne og vi voksne blev enige om, at vi skulle have lanterne med på tur, hver gang vi skulle gå lidt længere end normalt. Børnene gik det flotteste og stolteste vi længe havde set og da vi kom tilbage på Stenhøjgårdsvej udbrød en af vores kollegaer: "ihh hvor var det fint og hvor var børnene stolte." Da vi kom tilbage på vores egen side af legepladsen, skulle børnene jo selvfølgelig have de traditionsrige lanternekager. Pigen A gemte en lanternekage i lommen på sin flyverdragt og sagde høj, så alle kunne høre det: "den er til min storesøster, når hun nu ikke måtte komme med til festen."

Traditionerne i børnehuset har mange år på bagen og derfor skulle storesøsteren, som selv har gået hos os, selvfølgelig ikke snydes for en lanternekage.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Børnehuset bruger vi "skema til handling" til at planlægge/forberede forløb og tiltag i institutionen.

Når vi når til selve evalueringen af planlagte forløb eller tiltag, den del af "skema til handling" der hedder opfølgning, benytter vi os af Rudersdals kommunes evalueringsmetode, EVP "Evaluering og videns informeret praksis i Rudersdals kommunes dagtilbud".

Disse to metoder/skemaer hjælper os til at holde fokus på de tiltag i huset der er vigtige og som vi skal arbejde endnu mere dybdegående med i den nærmeste fremtid.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vores årlige pædagogiske dag, vil være omdrejningspunktet for evalueringen af vores arbejde med læreplanen. Den næste pædagogiske dag finder sted i første halvdel af 2021.

Der skal op til den pædagogiske dag tages stilling til hvilket emne eller punkt i den pædagogiske læreplan, vi skal evaluere på.